

Δευτέρα, 2 Δεκεμβρίου 2019

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Νέα μελέτη του IOBE: «Αγροτικά μηχανήματα και ανταγωνιστικότητα του αγροτικού τομέα στην Ελλάδα»

Η νέα μελέτη του IOBE, η οποία παρουσιάστηκε σήμερα από τον κ. Άγγελο Τσακανίκα, Επιστημονικό Σύμβουλο του IOBE και Επίκουρο Καθηγητή του ΕΜΠ, στο πλαίσιο του 2^{ου} Συνεδρίου για την Εκμηχάνιση της Ελληνικής Γεωργίας, το οποίο διοργάνωσε ο Σύνδεσμος Εισαγωγέων Αντιπροσώπων Μηχανημάτων (Σ.Ε.Α.Μ.) στην Θεσσαλονίκη, έχει ως αντικείμενο την αποτύπωση και ανάλυση των πιο πρόσφατων τάσεων στην αγορά αγροτικών μηχανημάτων και τον αγροτικό τομέα γενικότερα, καθώς και την εκτίμηση των δυνητικών οικονομικών επιδράσεων από τον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό του αγροτικού τομέα.

Βασικά χαρακτηριστικά του αγροτικού τομέα στην Ελλάδα

Σύμφωνα με τη μελέτη, ο πρωτογενής τομέας στην Ελλάδα εξακολουθεί να κατέχει σημαντική θέση στη διαμόρφωση του ΑΕΠ (3,7% το 2018 έναντι 1,4% στην ΕΕ28) και της απασχόλησης (11,2% της συνολικής απασχόλησης το 2017 έναντι 4,4% στην ΕΕ28).

Η συνολική αξία παραγωγής του αγροτικού τομέα πλησίασε το 2018 τα €11 δισεκ., ενώ το συνολικό εισόδημα από γεωργική επιχειρηματική δραστηριότητα στην Ελλάδα διαμορφώθηκε το 2018 σε €4,8 δισεκ..

Σημαντικό τμήμα του εγχώριου γεωργικού εισοδήματος προέρχεται από τις επιδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η βαρύτητα των οποίων παραμένει κατά πολύ υψηλότερη σε σύγκριση με τον μέσο όρο στην ΕΕ28.

Οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου στον εγχώριο αγροτικό τομέα διαμορφώθηκαν το 2017 σε €1,2 δισεκ. υποχωρώντας σημαντικά μετά το 2008. **Η επενδυτική ένταση στον αγροτικό τομέα κινείται στην Ελλάδα γύρω από το 20%, σε μεγάλη απόσταση από την τιμή που λαμβάνει συνολικά στην ΕΕ28 (31% το 2018).**

Το μέσο μέγεθος της αγροτικής εκμετάλλευσης στην Ελλάδα είναι 6,6 εκτάρια (στοιχεία για το 2016), ενώ το 90% των εκμεταλλεύσεων έχουν μέγεθος μικρότερο των 2 εκταρίων (20 στρέμματα), μέγεθος εξαιρετικά μικρό για τις σύγχρονες συνθήκες παραγωγής.

Η μέση παραγωγικότητα εργασίας στον εγχώριο αγροτικό τομέα ήταν το 2018 κατά 36% χαμηλότερη σε σύγκριση με την ΕΕ28. Η σχετική στασιμότητα στην παραγωγικότητα υποδεικνύει ότι υπάρχουν περιθώρια ενίσχυσής της μέσω του εκσυγχρονισμού των αγροτικών μηχανημάτων και εξοπλισμού.

Η αγορά αγροτικών μηχανημάτων στην Ελλάδα

Όπως αναφέρεται στη μελέτη, η χρήση ελκυστήρων ανά εκμετάλλευση (ως δείκτης εκμηχάνισης της αγροτικής παραγωγής) στην Ελλάδα είναι ιδιαίτερα χαμηλή σε σύγκριση με άλλες χώρες της ΕΕ, γεγονός που εν μέρει οφείλεται στον κατακερματισμό των αγροτικών εκμεταλλεύσεων.

Η αύξηση του μεγέθους των αγροτικών εκμεταλλεύσεων και η δημιουργία μεγαλύτερων επιχειρηματικών μονάδων θα λειτουργούσε θετικά στην προώθηση της περαιτέρω εκμηχάνισης των αγροτικών εργασιών.

Το σύνολο του στόλου διαξονικών γεωργικών ελκυστήρων που βρίσκεται σε λειτουργία στην Ελλάδα εκτιμάται σε 159.617 το 2018. **Ο στόλος των γεωργικών ελκυστήρων είναι πεπαλαιωμένος (μέση ηλικία τουλάχιστον 26,7 ετών) και χαμηλής υποδύναμης.**

Η εγχώρια αγορά καινούριων γεωργικών ελκυστήρων κινείται τα τελευταία χρόνια σε ιδιαίτερα χαμηλό επίπεδο. Συνολικά εκτιμάται ότι το 2018 ταξινομήθηκαν στην Ελλάδα 1.197 νέοι ελκυστήρες.

Η αγορά καινούριων γεωργικών ελκυστήρων έχει υποχωρήσει την τελευταία δεκαετία κατά περίπου 58%. Ως αποτέλεσμα, η ηλικιακή κατανομή του στόλου γεωργικών ελκυστήρων στην Ελλάδα επιδεινώθηκε περαιτέρω. Περίπου οι μισοί από τους εν λειτουργία γεωργικούς ελκυστήρες εκτιμάται ότι έχουν ηλικία μεγαλύτερη από 26 έτη, ενώ μόνον ένας στους τέσσερις έχει ηλικία μικρότερη από 15 έτη.

Δυνητικά οφέλη από τον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό των γεωργικών μηχανημάτων

Η αγορά ενός καινούριου γεωργικού ελκυστήρα, νεότερης τεχνολογίας συνεπάγεται **αύξηση των εσόδων κατά 10%, μείωση του κόστους παραγωγής κατά 18%, και τελικά αύξηση του εισοδήματος κατά 41%**, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του IOBE για μια μέση αντιπροσωπευτική καλλιέργεια.

Η αναβάθμιση της τεχνολογικής στάθμης της αγροτικής παραγωγής συνεπάγεται και βελτίωση ποιοτικών χαρακτηριστικών, όπως **ασφαλέστερο περιβάλλον εργασίας για τον χρήστη, λιγότερες εκπομπές ρύπων, κ.ά..**

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του IOBE, εφόσον επιταχυνόταν ο ρυθμός αντικατάστασης παλαιότερων γεωργικών ελκυστήρων και άλλων μηχανημάτων με μηχανήματα νέας τεχνολογίας, **το ΑΕΠ της Ελλάδας θα μπορούσε σε ορίζοντα δεκαετίας να είναι υψηλότερο κατά €830 εκατ.,** τα έσοδα του Δημοσίου από φόρους και ασφαλιστικές εισφορές υψηλότερα έως και κατά €80 εκατ. ενώ θα δημιουργούνταν **12.300 νέες θέσεις εργασίας στην ελληνική οικονομία.**

Οι παραπάνω λόγοι επιβάλλουν την τεχνολογική ανανέωση των γεωργικών μηχανημάτων, με καινούρια που είναι εξοπλισμένα με νέες τεχνολογίες και προσφέρουν βελτιωμένες συνθήκες εργασίας και ασφάλειας, έχοντας υψηλότερη ενεργειακή αποδοτικότητα και καλύτερες περιβαλλοντικές επιδόσεις.

Στη μελέτη εξετάστηκε ένα **πρόγραμμα ανανέωσης του στόλου** που μπορεί να αφορά έως και 3.000 ελκυστήρες ετησίως και προβλέπει την επιβολή τελών κυκλοφορίας στον υφιστάμενο στόλο και στους νέους ελκυστήρες, ανάλογα με την υποδύναμη.

Το πρόγραμμα ανανέωσης, το οποίο προβλέπει επίσης επιδοματική ενίσχυση €160 ανά ίππο με την προϋπόθεση ότι αποσύρονται παλαιοί ελκυστήρες ως κίνητρο στους χρήστες να ανανεώσουν τον εξοπλισμό τους, **δεν επιβαρύνει το Δημόσιο** καθώς το κόστος της επιδότησης υπερκαλύπτεται από τα έσοδα του Δημοσίου που θα προκύψουν από την επιβολή τελών κυκλοφορίας στους γεωργικούς ελκυστήρες και του πρόσθετου ΦΠΑ από τις αυξημένες πωλήσεις.

Προτάσεις πολιτικής

Σύμφωνα με το IOBE, η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του πρωτογενούς τομέα δεν μπορεί να προέλθει μόνο από την αντικατάσταση ενός αριθμού ελκυστήρων, αλλά απαιτεί **πρόσθετες παρεμβάσεις**, όπως ενδεικτικά:

- Πλήρη καταγραφή της υπάρχουσας κατάστασης με **βελτίωση των μεθόδων συλλογής στατιστικών δεδομένων, ώστε να γίνει δυνατή η χάραξη αποδοτικότερης πολιτικής.**

- Εισαγωγή **Δελτίου Τεχνικού Ελέγχου** και τεχνική επιθεώρηση των αγροτικών μηχανημάτων, ώστε να αντιμετωπιστούν περιβαλλοντικά ζητήματα και θέματα οδικής ασφάλειας.
- Σαφή προσδιορισμός και **εξειδίκευση των προδιαγραφών των τεχνικών χαρακτηριστικών των εισαγόμενων γεωργικών μηχανημάτων.**
- **Φορολογικές ρυθμίσεις** για τη διευκόλυνση λειτουργίας της αγοράς αγροτικών μηχανημάτων, όπως δημιουργία αφορολόγητου αποθεματικού για τα έσοδα που προέρχονται από πωλήσεις παλαιών μηχανημάτων και δυνατότητα επιταχυνόμενης απόσβεσης των νέων μηχανημάτων.
- **Ευαισθητοποίηση για τις δυσμενείς επιπτώσεις από τη χρήση παλαιών μηχανημάτων** και την ανάγκη εκσυγχρονισμού του στόλου (π.χ. εκστρατεία ενημέρωσης σε τοπικό επίπεδο).
- **Εκπαίδευση και περαιτέρω κατάρτιση των αγροτών** στις ανάγκες και απαιτήσεις της σύγχρονης γεωργίας.
- **Σταθερότητα θεσμικού πλαισίου** που θα επιτρέπει την αποτελεσματική και ταχεία απορρόφηση των κοινοτικών κονδυλίων με διαφάνεια.
- Πρόβλεψη συγκεκριμένων ρυθμίσεων για την **ενίσχυση των πιστώσεων με ευνοϊκούς όρους** σε αγρότες που αποφασίζουν να επενδύσουν σε ανανέωση του τεχνολογικού εξοπλισμού της παραγωγής τους.
- **Ενίσχυση των κονδυλίων έρευνας** σε πανεπιστήμια, ερευνητικά ιδρύματα και τοπικούς φορείς σε θέματα που αφορούν τη διερεύνηση νέων, αποδοτικότερων καλλιεργητικών μεθόδων, τον μετασχηματισμό της αγροτικής παραγωγής και την αύξηση της ανταγωνιστικότητας και εξωστρέφειας του αγροτικού τομέα.